

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN BİLGİSAYARA YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Dr. Halil Coşkun ÇELİK¹
Arş. Gör. Dr. Recep BİNDAK²

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Bu amaçla Siirt ilinde görev yapan 261 öğretmene Bilgisayar Tutum Ölçeği ile birlikte anket formu uygulanmıştır. Uygulama sonucunda, öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının cinsiyete, bransa ve görev yapılan yerleşim birimine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bununla birlikte bilgisayarı olan öğretmenlerin olmayan öğretmenlere göre bilgisayara yönelik olumlu tutumlarının anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca, bilgisayar özyeterliliği ve bilgisayar kullanma sıklığı ile bilgisayara yönelik olumlu tutumlar arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim Okulları, Öğretmen, Bilgisayara Yönelik Tutum,

EXAMINING THE COMPUTER ATTITUDES OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the computer attitudes of primary school teachers according to various variables. For this purpose, an attitude scale to measure attitudes towards computer together with a questionnaire was applied to 261 primary school teachers in Siirt. According to the results, it was determined that computer attitudes of teachers didn't change according to gender, branch, and work place. Besides, it was determined that the positive attitudes of teachers who had a computer were significantly higher than those who did not have a computer. It was also determined that there were positive and significant relations between computer self-efficacy, and the frequency of computer using with positive attitudes toward computer.

Keywords: Primary Schools, Teacher, Attitudes towards computer.

¹ Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi- Siirt, coskunc@dicle.edu.tr

² Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi- Siirt, recepb@dicle.edu.tr

I. GİRİŞ

Bilişim teknolojileri ve ekonomik reformlar tüm dünyada sosyal, politik ve ekonomik alanlarda değişikliklere neden olmaktadır. Gelişen bilişim teknolojileri insanların kendilerine ve çevrelerine olan bakışlarını yeniden şekillendirmiş, buna paralel olarak eğitim alanında da değişim ve gelişimin aynı hızla gerçekleştirilmesini kaçınılmaz hale getirmiştir. Eğitim alanında değişimin ve gelişimin gerçekleşmesi birçok faktöre bağlıdır. Bu faktörlerin en önemlilerinden biri öğretmendir. Çünkü eğitime anlam ve ruh veren, onu fonksiyonel, etkili ve verimli kılan temel unsur öğretmendir. Yapılan çeşitli değerlendirmeler; teknolojiyle gelen imkânların, eğitim sürecinde etkili olarak kullanılmasının yetişmiş insan gücüne bağlı olduğunu ortaya koymaktadır. Burada, öğretmen; bilgi teknolojilerini yönetecek ve öğrenciyle bilgi teknolojileri arasındaki bağlantıyı gerçekleştirecek önemli bir işleve sahiptir (Carey, Chisholm ve Irwin, 2005; Oral, 2004; Yıldız, Sünbül, Halis ve Koç, 2002).

Günümüz koşullarında teknolojinin eğitime etkisi üzerinde durulurken ilk akla gelen bilgisayar ve bilgisayar kullanımınıdır. Günlük yaşamımızın bu kadar çok bölümünde kullanılan bilgisayarların, şüphesiz ki, eğitim öğretim kurumlarının dışında kalması da beklenemezdi. Bilgisayarlar her geçen gün okullarda özellikle öğretme öğrenme süreçlerinde daha fazla kullanılmaktadır. Bu sebeple öğretmenler gerek hizmet içi eğitim ile gerekse öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim sürecinde gördükleri derslerle bu konuda bilgilenmekte ve çeşitli beceriler kazanmaktadırlar (Deniz, 1994).

Eğitimde bilgisayar kullanımının bilgiye ulaşım ve bilgilerin iletimi konusunda büyük kolaylıklar sağlayacağı kesindir. Bununla birlikte günümüze kadar başarıyla uygulanan öğrenci-öğretmen modelinde çok fazla bir değişim yapamayacağı açıktır. Burada önemle üzerinde durulması gereken konu bilgisayarlaşmanın bilgiye erişimi ve kullanımı çok kolaylaştıracağı fakat etkili kullanım için iyi eğitilmiş eğitimcilerin yerini tutamayacağıdır. Dolayısıyla, bu sistemin etkili olarak kullanımı ancak bilgili, teknolojiyi kullanma konusunda iyi yetiştirilmiş eğitimcilerin yol gösterici rolünü oynadığı eğitim/öğretim ortamlarının yaratılmasıyla mümkün olabilecektir (Özden, Çağıltay ve Çağıltay, 2004).

Bilindiği gibi insanlar, kullanma becerilerine sahip olmadıkları yeniliklere karşı tepki geliştirmekte ve değişime direnmektedirler. Öğretmenlerin eğitim kurumlarında değişimi gerçekleştirebilmeleri için öncelikle kendilerinin değişimi kabul etmeleri ve özellikle bilgisayar teknolojisi ile ilgili olarak meydana gelen gelişmelerden haberdar olmaları gerekir. Bunun yanında, öğretmenlerin, bilişim teknolojilerini öğretimde aktif olarak kullanmalarını sağlamak için öncelikle bilgisayara yönelik tutumları incelenmeli ve bu tutumlar pozitif hale getirilmelidir.

Yirmibirinci yüzyılın bilgi teknolojisine ayak uydurabilecek insanları yetiştirmek için öğretmenlerimize büyük görev düşmektedir. Bu görevi, ancak bilgi teknolojisi ile donanmış öğretmenlerin yerine getirebileceği açıktır. Geleceğimiz olan çocuklarımıza hedeflenen bilgi ve becerileri kazandıracak öğretmenlerin görevlerine başlarken bilişim teknolojilerine ilişkin tutumlarını saptamak gerekmektedir. Öğretmenlerin bilgisayara karşı olan tutumu onların bilgisayarı eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanabilmesinde belirleyici rol oynar. Bu nedenle öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının bilinmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelenmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- a. Öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
- b. Öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumları branşlarına göre farklılık göstermekte midir?
- c. Öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumları görev yaptıkları yerleşim birimine göre farklılık göstermekte midir?
- d. Bilgisayarı olan öğretmenler ile bilgisayarı olmayan öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumları arasında fark var mıdır?
- e. Bilgisayar alt yapısı (bilgisayar hakkında teknik-bilgi) algısına göre kendini farklı değerlendiren öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?
- f. Bilgisayar kullanma sıklığına göre öğretmenlerin bilgisayar tutum puan ortalamaları arasında fark var mıdır?

I.1. Araştırmanın Önemi

Bilgisayarlardan eğitim alanında yararlanmada önemli rol oynayan etkenler ve öğretim amaçlı kullanımının sağladığı yararlar konusunda çeşitli çalışmalara rastlanmaktadır. Ancak uygulamanın yürütücüsü konumundaki öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre inceleyen araştırmalara da ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmenlerin, bilişim

teknolojilerini öğretimde aktif olarak kullanmalarını sağlamak için öncelikle bilgisayara yönelik tutumlarının bilinmesi önem kazanmaktadır. Bu araştırma bilgisayara yönelik öğretmen tutumlarına ilişkin bulgular vereceğinden, bilgisayar destekli öğretim uygulamalarının planlanmasında ve uygulanmasında katkı getireceği düşünülmektedir.

I.2. Sayıtlar ve Sınırlılıklar

Bu araştırmanın dayandığı sayıtlar şunlardır:

1. Veri toplama aracının geçerliği için uzman kanısı yeterlidir.
2. Denekler, anketi yanıtlarken gerçek durumlarını yansıtmışlardır.

Araştırma ile ilgili sınırlamalar şöyle sıralanmaktadır:

1. Araştırma, 2003-2004 eğitim-öğretim yılında Siirt il sınırları içindeki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan stajyer öğretmenleri kapsamaktadır.
2. Araştırma bulguları, veri toplama aracı ile elde edilen veriler ile sınırlıdır.

II. YÖNTEM

Araştırma yöntemi, betimleme yöntemidir. Bu yöntem olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan araştırmalarda kullanılır (Kaptan, 1998).

II.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2003-2004 eğitim-öğretim yılında Siirt iline atanmış, Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından düzenlenen Hazırlayıcı ve Temel Eğitim kursuna devam etmekte olan stajyer öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, o gün kursa gelen bütün stajyer öğretmenlerden anketi yanıtlamak isteyen 261 öğretmen oluşturmuştur. Buda stajyer öğretmenlerin %94.90'ını kapsamaktadır.

Örnekleme oluşturan öğretmenlerin %52.1'i bayan %47.9'u erkek ve bunlardan sınıf öğretmeni olarak görev yapanların oranı %41.8, branş öğretmeni olarak görev yapanların oranı ise %58.2'dir. Ayrıca örnekleme oluşturan öğretmenlerin %43.3'ü il merkezinde, %15.3'ü ilçede, %8.8'i beldede ve %32.6'sı köylerde görev yapmaktadır.

II.2. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Uygulanması

Araştırmada, veri toplamak amacıyla Bindak ve Çelik (2005) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılan Öğretmenler İçin

Bilgisayar Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek beş dereceli Likert tipinde olup, yarısı olumsuz diğerleri olumlu toplam 22 maddeden oluşmaktadır. Tutum puanı bulunurken, yüksek tutum puanı olumlu bilgisayar tutumunu gösterecek şekilde her bir tepki puanlanmıştır. “Tamamen katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum” şeklindeki tepkiler olumlu maddelerde 5-4-3-2-1 şeklinde ve olumsuz maddelerde 1-2-3-4-5 şeklinde puanlanmıştır. Anketten elde edilebilecek en yüksek puan 140, en düşük puan ise 28 olmaktadır. Güvenirlilik ve geçerlik çalışmaları sonucunda ölçeği oluşturan maddelerin; kendine güven, önyargı, bilgisayar kullanma ve kaygı şeklinde adlandırılabilen 4 faktör altında toplandığı, bu faktörlerin toplam varyansın %58.3’ünü açıkladığı ortaya çıkmıştır. Ölçeğin tümü için güvenirlilik katsayısı tüm ölçek için 0.91 ve alt ölçekler için sırasıyla 0.84, 0.79, 0.72 ve 0.66 olarak bulunmuştur (Bindak ve Çelik, 2005).

Kişisel bilgileri elde etmeye yönelik 6 adet kapalı uçlu soru ve Öğretmenler İçin Bilgisayar Tutum Ölçeği’nden oluşan veri toplama aracı, öğretmenler için düzenlenen Hazırlayıcı ve Temel Eğitim Kursu sırasında uygulanmıştır. Değerlendirmeye alınan veri toplama aracı sayısı 261 olmuştur. Örneklemden elde edilen veriler kullanılarak, bilgisayar tutum ölçeğinin iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı 0.90 olarak hesaplanmıştır.

II.3. Verilerin Çözümlemesi

Bilgisayar ortamında SPSS 12.0 programı ile çözümlenen veriler ortalama, t testi, korelasyon, ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılarak yorumlanmıştır. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

III. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın alt problemleri ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının cinsiyete, bransa, görev yaptığı yerleşim birimine, bilgisayara sahip olma, bilgisayar öz yeterlik algısı ve kullanma sıklığı gibi değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre, bilgisayara yönelik tutum puanlarına bakıldığında, erkek öğretmenlerin olumlu tutumlarının kadın öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Kadın ve erkek öğretmenlerin tutumları arasında görülen bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için bağımsız t-testi uygulanmıştır. Bu uygulamaya ilişkin bulgular Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1. Bilgisayara Yönelik Tutumların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	Ortalama	S.Sapma	t-değeri	p
Kadın	136	4.198	0.449	1.291	0.197
Erkek	125	4.285	0.634		

$p > 0.05$

Çizelge 1 incelendiğinde, kadın ve erkek öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutum puanları arasında görülen bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu nedenle, kadın ve erkek öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumları arasında fark olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlerin bilgisayar tutumlarının sınıf ve branş öğretmeni olmalarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için de bağımsız t-testi uygulanmıştır. Yapılan uygulamaya ilişkin bulgular Çizelge 2’de yer almaktadır.

Çizelge 2. Bilgisayara Yönelik Tutumların Branşlara Göre Dağılımı

Branş	n	Ortalama	S.Sapma	t-değeri	P
Sınıf Öğretmeni	109	4.242	0.522	0.064	0.948
Branş Öğretmeni	152	4.237	0.564		

$p > 0.05$

Çizelge 2’ye göre, sınıf ve branş öğretmenlerinin bilgisayara yönelik tutumları arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Buna göre sınıf ve branş öğretmenlerinin benzer tutumlara sahip olduğu söylenebilir.

Görev yaptıkları yerleşim birimine göre öğretmenlerin bilgisayar tutum puan ortalamaları Çizelge 3’de yer almaktadır. Buna göre, öğretmenlerin tutum puan ortalamaları 4.167 ile 4.262 arasında değişmektedir.

Çizelge 3. Görev Yaptıkları Yerleşim Birimlerine Göre Öğretmenlerin Bilgisayar Tutum Puanları

Görev Yaptığı Yerleşim Birimi	n	Ortalama	S.Sapma
İl	113	4.262	0.566
İlçe	40	4.167	0.483
Belde	23	4.184	0.404
Köy	85	4.258	0.583
Toplam	261	4.239	0.546

Öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre tutum puanları göz önüne alındığında, il merkezinde görev yapan öğretmenlerin tutum puanlarının diğer yerleşim birimlerinde görev yapanlardan daha olumlu olduğu görülmektedir. Tutum puanı ortalamaları arasında görülen bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmış olup, elde edilen değerler Çizelge 4’de yer almaktadır.

Çizelge 4. Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre Bilgisayar Tutum Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi

Varyans Kaynağı	K.T	SD	K.O	F-değeri	P
Gruplar Arası	0.368	3	0.123	0.409	0.747
Grup İçi	77.14	257	0.300		
Toplam	77.51	260	---		

$p > 0.05$

Çizelge 4 incelendiğinde, öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre bilgisayar tutum puanları arasında görülen farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Dolayısıyla, öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının görev yaptıkları yerleşim birimine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Araştırma kapsamına alınan öğretmenler bilgisayarı olan ve olmayanlar şeklinde iki gruba ayrılarak tutumları değerlendirilmiş elde edilen bulgular Çizelge 5’de verilmiştir.

Çizelge 5. Bilgisayarı Olan ve Olmayan Öğretmenlerin Bilgisayar Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Bilgisayarı	n	Ortalama	S.Sapma	t-değeri	P
Var	104	4.327	0.563	2.030	0.043*
Yok	156	4.188	0.525		

* $p < 0.05$

Çizelge 5’e göre, bilgisayarı olan öğretmenlerin olmayanlara göre bilgisayar yönelik olumlu tutumları anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Veri toplama aracı ile öğretmenlerden, kendilerini bilgisayar konusundaki altyapılarını beş kategori üzerinden “hiç”, “çok sınırlı”, “biraz”, “oldukça”, “çok iyi” şeklinde değerlendirmeleri istenmiştir. Bu değerlendirme 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde puanlanmış ve her öğretmenin kendini değerlendirme puanı ile bilgisayar tutum puanı bu sonuca göre

eşleştirilmiştir. İki puan arasında istatistiksel olarak yapılan hesaplamada korelasyon katsayısı anlamlı bulunmuştur ($r=0,467$; $p<0,001$). Bu sonuca göre, kendilerini bilgisayar konusundaki alt yapılarını nasıl değerlendirdikleri ile öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumları arasında anlamlı ilişki olduğu söylenebilir. Bir diğer anlatımla, bilgisayar konusundaki bilgi düzeyini üst seviyede gören öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumları diğerlerine oranla daha olumludur denilebilir.

Öğretmenlerden, kendilerini, bilgisayar kullanma sıklığına göre altı gruptan hangisine dâhil edebilecekleri şeklinde değerlendirmeleri istenmiştir. Kendilerini bilgisayar kullanma sıklığına göre değerlendirdikleri gruplara göre öğretmenlerin bilgisayar tutum puanları Çizelge 6'da yer almaktadır.

Çizelge 6. Bilgisayar Kullanma Sıklığına Göre Öğretmenlerin Bilgisayar Tutum Puanları

BİLGİSAYAR KULLANMA SIKLIĞI	n	Ortalama	S.Sapma
Hiç kullanmıyorum	29	3.831	0.701
Ayda birkaç saat kullanıyorum	60	4.080	0.459
Haftada birkaç saat kullanıyorum	55	4.235	0.563
Haftada birkaç gün kullanıyorum	51	4.266	0.439
Günde birkaç saat kullanıyorum	46	4.438	0.442
Her gün sürekli kullanıyorum	20	4.800	0.259
Toplam	261	4.239	0.546

Çizelge 6'da görüldüğü gibi bilgisayar kullanma sıklığı arttıkça tutum puanları da artmaktadır. Öğretmenlerin bilgisayar kullanma sıklığına göre tutum puan ortalamaları arasında görülen bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır.

Çizelge 7. Bilgisayar Kullanma Sıklığına Göre Bilgisayar Tutum Puan Ortalamalarına Ait Anova Sonuçları

Varyans Kaynağı	K.T	S.D	K.O	F-değeri	P
Gruplar arası	14.51	5	2.902	11.75	0.000*
Grup İçi	62.99	255	0.247		
Toplam	77.51	260			

* $p<0.01$

Çizelge 7'deki varyans analizi sonuçlarına göre, öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutum puanları, bilgisayar kullanma sıklıklarına göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($f=11.75$; $p<0.05$). Bu farkın hangi gruplar arasındaki farktan kaynaklandığını belirlemek için çoklu karşılaştırma yöntemlerinden Tukey Testi kullanılmıştır.

Çizelge 8. Bilgisayar Kullanma Sıklığına Göre Tutum Puan Ortalamalarına Ait Tukey Testi Sonuçları

Grupların Karşılaştırılması	Ortalama Fark	Standart Hata	Anlamlılık
1-2	0.362	0.133	0.075
1-3	0.534	0.131	0.001*
1-4	0.565	0.129	0.000*
1-5	0.721	0.128	0.000*
1-6	0.969	0.144	0.000*
2-3	0.172	0.101	0.531
2-4	0.203	0.099	0.320
2-5	0.358	0.097	0.004*
2-6	0.607	0.118	0.000*
3-4	0.031	0.097	0.999
3-5	0.186	0.095	0.365
3-6	0.435	0.115	0.003*
4-5	0.155	0.093	0.551
4-6	0.404	0.114	0.006*
5-6	0.249	0.112	0.235

* Gruplar arasında fark anlamlıdır

(1: Hiç kullanmayan, 2: Ayda birkaç saat, 3: Haftada birkaç saat, 4:Haftada birkaç gün, 5: Günde birkaç saat, 6:Her gün sürekli)

Çizelge 8'deki öğretmenlerin bilgisayar kullanma sıklığına göre tutum puan ortalamalarına ait Tukey Testi sonuçları incelendiğinde ilgili sorularda, 1-3, 1-4, 1-5, 1-6, 2-5, 2-6, 3-6, 4-6 grup ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bu da bilgisayarı daha sık olarak kullananların tutumlarının bilgisayarı hiç kullanmayan veya nadiren kullananların tutumlarından anlamlı derecede daha olumlu olduğunu göstermektedir.

IV. YARGI VE ÖNERİLER

İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesini amaçlayan bu çalışmada elde edilen bazı önemli bulgular şöyle özetlenebilir:

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2003–2004 eğitim-öğretim yılında Siirt iline atanmış stajyer öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının olumlu olduğu (4.239 ± 0.546) belirlenmiştir. Bilgisayar tutum puan ortalamalarına göre, erkek öğretmenlerin olumlu tutum puanlarının kadınların olumlu tutum puanlarına göre daha yüksek olduğu, ancak tutum puan ortalamaları arasında görülen bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur ($t=1.291$; $p>0.05$). Literatürde buna benzer sonuçlara rastlanmaktadır (Deniz, 1994; Zayim, İşleyen, Gülkesen ve Saka, 2002, Harmandar ve Samancı, 2000; Ray, Sormunen ve Haris, 1999). Erkeklerin bilgisayara yönelik tutumlarının kadınlara göre daha olumlu olduğu (Roussos, 2004) ve bunun yanında kadınların bilgisayara yönelik tutumlarının erkeklerinkinden daha olumlu bulunduğu çalışmalara da rastlanmaktadır (Rugayah, Hashim ve Wan, 2004).

Öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumları, sınıf öğretmeni veya branş öğretmenleri olmalarına ($t=0.064$; $p<0.05$) veya görev yaptıkları yerleşim birimlerine göre farklılık göstermemektedir ($f=0.409$; $p<0.05$). (Bak. Çizelge 2, Çizelge 3). Branşı ve görev yapacağı yer neresi olursa olsun öğretmenlerin eğitimleri sırasında temel bilgisayar okur-yazarlığı ve öğretim materyali hazırlama konularında eğitilmeleri gerekir. Öğretim sürecinde, öğretmenler tarafından kullanılacak bilgisayarlar ve teknoloji laboratuvarları, derslerin içeriği ve internet kullanımının teknik ve eğitsel boyutlarını da içine alacak biçimde düzenlenmelidir. Bilgisayarlarla yeni tanışan öğretmenler için öğretim programlarının kullanılabilirliği ve basitliği onların bilgisayara yönelik olumlu tutumlar geliştirmelerinde yardımcı olacaktır.

Öğretmenler bilgisayarı olanlar ve olmayanlar şeklinde iki gruba ayrılarak bilgisayara yönelik tutumları değerlendirildiğinde, bilgisayarı olanların olmayanlara göre olumlu tutumlarının anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu açıdan, öğretmenlerin bilgisayarla daha erken tanıştırılmaları onların bilgisayara yönelik olumlu tutum geliştirmelerini sağlayacaktır. Bu bulgu, Milli Eğitim Bakanlığının okullara bilgi teknolojilerini taşıması düşüncesinin öğretmenler tarafından olumlu karşılandığının göstergesidir. Yapılmış olan çalışmalarda bilgisayara sahip olan ile olmayanların tutumları arasında fark bulunan ve fark bulunamayan sonuçlara ulaşılmıştır (Zayim vd., 2002; Roussos, 2004).

Öğretmenlerin bilgisayara ilişkin öz yeterlilik algısı ile tutumları arasında yapılan istatistiksel hesaplama sonucunda pozitif ve anlamlı ilişki elde edilmiştir ($r=0,467$; $p<0,001$).

Bilgisayar kullanma sıklığına göre öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bilgisayarı her gün kullananların olumlu tutumları diğerlerine göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($f=11.75$; $p<0.05$). (Bak Çizelge 6).

Öğretmenlerin bilgisayara yönelik olumlu tutumlarının yüksek olması onların bilgisayarı öğretim için bir ihtiyaç ve araç olarak algıladıkları şeklinde yorumlanabilir. Araştırmada elde edilen bu sonuç, bilgisayarın eğitim öğretimde kullanılmasını yaygınlaştırma açısından önemli bir bulgu olarak kabul edilebilir. Bu durumda öğretmenlerin, bilgisayarı eğitim amaçlı olarak kullandıkları ya da kullanmaya taraftar oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin, bilgisayarı bir eğitim aracı olarak kullanmalarını yaygınlaştırmak için öncelikle;

1. Öğretmenlerin hangi branştan olursa olsun temel bilgisayar okur-yazarlığı konusunda yetiştirilmeleri,
2. Öğretim programlarının sınıflarda bilgisayar kullanımını konusunda daha esnek bir duruma getirilmesi,
3. Teknik bakımdan yeterli donanımına sahip ortamların oluşturulması,
4. Konu ile ilgili hizmet içi eğitim seminerlerin düzenlenmesi,
5. Öğretmenlerin sürekli olarak eğitimlerinin sağlanması amacıyla internet kullanılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Bindak,R., Çelik, H.C. (2005). Öğretmenler İçin Bilgisayar Tutum Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*(yayına kabul edildi), Siirt
- Carey, J. M., Chisholm, I. M., Irwin, L. H. (2005). *The Impact of Access on Perceptions and Attitudes Toward Computer An International Study*. (<http://ism01.west.asu.edu/jcarey/international.html> Erişim, 21.01.05).
- Deniz, L. (1994). *Bilgisayar Tutum Ölçeği'nin Geçerlik, Güvenirlik ve Norm Çalışması ve Örnek Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü
- Harmandar, M., Samancı, O. (2000). Eğitim Fakültesi Kimya Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayara Yönelik Tutumları. *IV. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 6-8 Eylül

- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırmalar ve İstatistik Teknikleri (11.basım)*. Ankara: Tekışık Web Ofset
- Oral, B. (2004). Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanma Durumları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, ISSN: 1304-0278, C:3, S:10, Ekim; 1-10.
- Özden, M. Y., Çağiltay, K., Çağiltay, E. *Teknoloji ve Eğitim: Ülke Deneyimleri ve Türkiye İçin Dersler* (<http://www.egitim.aku.edu.tr/ozden1.htm> Erişim: 20.07.04).
- Ray, C. M., Sormunen, C., Haris, T. M. (1999). Men's and Women's Attitudes Toward Computer Technology: A Comparison, *Office Systems Research Journal*, 17(1)
- Roussos,P., *Computer Attitude Correlates*, (http://psychology.uindy.gr/ICTE_paper_Roussos.pdf Erişim:14.12.04)
- Rugayah, H., Hashim, H., Wan, N. M. (2004). Attitudes Toward Learning About And Working With Computers Of Students At Uitm. *TOJET April'04*, 3(2).
- Yıldız, R., Sünbül, A. M., Halis, İ., Koç, M. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme (1.basım)*. Konya: Mikro Yayınları
- Zayim, N., İşleyen, F., Gülkesen, K. H., Saka, O. (2002). Tıp Fakültesine Başlayan Öğrencilerin Bilgisayara Karşı Tutumları ve Bilgisayar Becerileri. *Türkiye'de İnternet Konferansı*, Yayın No: 132. İstanbul. Inet-tr'02, 19-21 Aralık.

Alınış Tarihi: Mart 2005
Hakemlerden Dönüş: Aralık 2005